85031 - Abdest Alırken Sakalı Aralamanın Hükmü

Soru

Abdestte sakalı aralamanın hükmü nedir? Bu konuda tercihli görüş hangisidir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Şayet yüz derisi gözükecek şekilde sakal seyrek ise sakalı ve sakal altını yıkamak ve aralamak vaciptir çünkü sakal yüz sınırı dahilindedir.

Şayet yüz derisi gözükmeyecek şekilde sakal sık ise altını yıkamak vacip değildir ancak aralamak mustehaptır. Alimlerin cumhurunun görüşü bu yönde olup tercihli görüş budur.

İbn Kudame Rahimehullah şöyle dedi:

Şayet deri görünür şekilde sakal seyrek ise sakal altını yıkamak vaciptir. Şayet sakal sık ise altını yıkamak vacip değildir ancak aralamak mustehaptır.

İshak şöyle dedi: Kişi sakal aralamayı kasıtlı bırakırsa abdestini tekrarlar. Zira Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem sakalını aralardı. (Osman b. Affan rivayet etmiştir, Tirmizî bu hadis hasen ve sahihtir, demiştir.) Buhari: "Bu konuda en sahih hadistir."

Ebu Davud Enes'ten (r.a) şöyle rivayet etmiştir: "Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem abdest aldığında bir avuç su alır çenesinin altına su verirdi ve şöyle dedi: Rabbim Azze ve Celle böyle emretti." İbn Ömer (r.a) şöyle dedi: Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem abdest aldığında yanaklarını ovalar daha sonra parmaklarıyla sakalını aralardı." (İbn Mâce)

Ata ve Ebu Sevr: Cenabette olduğu gibi sakal sık olduğunda da yüzün iç kıllarını yıkamak vaciptir.

Çünkü cenabette emredildiği gibi abdestte de yıkanması emredilmiştir. Birisinde vacip olan diğerinde de vaciptir.

Ancak ilim ehlinin çoğuna göre yıkamak vacip değildir. Ayrıca aralamak da vacip değildir. İbn Ömer, el Hasan b. Ali, Tavus, Nehai, Şabi, Ebu el Aliye, Mucahid, Ebu el Kasim, Muhammed bin Ali, Said bin Abdulaziz ve İbn el Munzir; aralamanın bırakılmasına ruhsat vermişlerdir. Çünkü yüce Allah yıkamayı emretmiş fakat sakal aralamayı zikretmemiştir. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in abdestini aktaranların çoğu aralamayı zikretmemiştir. Şayet bu uygulama vacip olsaydı hiçbir abdestinde bırakmazdı. Şayet her abdestinde uygulamış olsaydı sahabelerin tümü veya çoğu bunu aktarırdı. Aralamayı terk etmesi sık olan sakalın altını yıkamanın vacip olmadığını gösterir. Çünkü Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in sakalı sıktı. Bir uğraş ve parmaklarla aralama olmadan sık sakalın altına suyun ulaşması mümkün değildir. Ancak bazen parmaklarıyla aralaması bunun mustehap olduğuna delildir. (El Muğni 1/74)

Nevevi Rahimehullah şöyle dedi:

İmam Şafii mezhebinde geçerli olan görüşe göre sık sakalın üstünü yıkamak ihtilafsız olarak vaciptir. Ancak altını ve deriyi yıkamak vacip değildir. Ayrıca Maliki, Hanefi, Hanbeli ve alimler, sahabeler ve tâbiînlerin cumhuru da bu görüştedir.

El Râfiî şöyle dedi: el Muzenî ve Ebu Sevr'in mezhebine göre sakal altı deriyi yıkamak vaciptir. (el Mecmu 1/408)

Sık sakalı parmaklarla aralamanın ve sakal altını yıkamanın vacip olmadığına dair deliller şöyledir:

İbn Abbas (r.a) abdest alırken yüzünü yıkar, bir avuç su alır, ağzını ve burnuna su verir. Daha sonra bir avuç su alır, diğer eline ekler ve yüzünü yıkar…. Sonra şöyle der: "Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in bu şekilde abdest aldığını gördüm." (Buhari 140)

İstidlâl yönü: Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in sakalı sıktı; bir avuç su, yüzü ve sakal altını yıkamak için yeterli değildi. Bundan anlaşılıyor ki sadece sakalın üst tarafı yıkanmıştır. Kaynak: el Mecmu 1/408, Neylu'l-evtar 1/190

İkincisi:

Sakalı aralamanın vacip olduğunu savunanlar şu hadisi delil getirirler: Ebu Davud, Enes'ten (r.a) şöyle rivayet etmiştir: "Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem abdest aldığında bir avuç su aldı, çenesinin altına su verdi ve şöyle dedi: Rabbim Azze ve Celle böyle emretti."

Bu hadiste ihtilaf vardır, zira İbn Hacer Rahimehullah şöyle dedi: "Enes'in hadisini Ebu Davud rivayet etmiş fakat isnadında el Velid bin Zervan mevcuttur, bu şahsın durumu belirsiz ve meçhuldür…"

Enes dışında başka yollarla rivayet edilmiştir fakat zayıftır. (el Telhis el Habir 1/86)

Bu hadisi İbn Kayyım "Tehzib el Sünen" de, Elbani "Sahih İbn Davud" da sahih demiştir.

Sahih olduğunu varsayarsak emrin mustehap olduğu kabul edilir. Böylece tüm delillerin arası bulunmuş olur. Çünkü Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in abdestini rivayet edenlerin çoğu sakalı aralamayı zikretmemiştir. Şayet bu uygulama vacip olsaydı hiçbir abdestte ihmal edilmezdi. Şayet her abdestte yapılsaydı rivayet edenlerin hepsi veya çoğu bunu açıklardı.

Üçüncüsü:

Sakal uzun olsa bile sakalın görünen kısmını yıkamak vaciptir. Çünkü sakal, tüm yüz sınırına dahildir. Böylece görünün kısmını yıkamak vaciptir.

Şeyh İbn Useymin Rahimehullah şöyle dedi:

Abdestin sünnetlerinden biri de sık olan sakalı parmaklarla aralamaktır. Sakal ya seyrek olur ya da sık. Seyrek sakal deriyi kapatmayandır. Bu tür sakalı ve altını yıkamak vaciptir. Çünkü altı gözüktüğüne göre yüzleşmenin gerçekleştiği konumda olup yüz sınırı dahilindedir. Sık sakal ise deriyi örtendir. Bunun sadece görünün tarafını yıkamak vaciptir. Mezhebin meşhur görüşüne göre uzunluk sınırına kadar yıkamak vaciptir. Bazı görüşlere göre vacip değildir. Zira uzun saçlı olan bir kimsenin tüm saçını mesh etmesi gerekmez. Ancak bu konuda vacip olması daha doğrudur. Çünkü saç ile sakal arasında fark vardır. Sakal uzasa da yüzleşmenin gerçekleştiği yeri ve yüz sınırını

teşkil eder. Uzayan saç ise baş kısmına girmez. Baştan aşağısı baş sınırına girmez. (El Şerhul Mumti 1/106)

En iyisini Allah bilir.